

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE
32/2008 rd

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av lagen om yrkesutbildade personer
inom hälso- och sjukvården**

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2008 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (RP 105/2008 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Leena Vettenranta, justitiedepartementet
- konsultativ tjänsteman Päivi Kaartamo, social- och hälsovårdsministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio
- professor Teuvo Pohjolainen
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården kompletteras med bestämmelser om uppgifter som förs in i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och utlämnande av dessa uppgifter. Syftet är att underlätta tillgången till information om de yrkesutbildades personernas behörighet. Följaktligen inrättas det en offentlig informationstjänst som får rätt att ge ut uppgifter om deras namn, registernummer, födelseår och behörighet. Dessutom ingår det en bestämmelse som föreskriver att universitet med utbildning i bland annat medicin, odontologi och farmaci är skyldiga att ge ut

personuppgifter om studerande och information om deras studier till Rättsskyddscentralen för hälsovården.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

I avsnittet om lagstiftningsordning bedöms bestämmelsen om en offentlig informationstjänst med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen. Universitetens skyldighet att lämna ut uppgifter om studerande bedöms med avseende på 123 § i grundlagen som föreskriver om universitetens självbestämmanderätt. Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Offentlig informationstjänst

Lagförslaget tillåter att det införs en webbaserad offentlig informationstjänst med uppgifter om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Enligt 24 c § får Rättsskyddscentralen för hälsovården via ett allmänt datanät lämna ut namn, registernummer, födelseår och behörighet på yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Informationstjänsten får dessutom innehålla namn, registernummer, födelseår, information om när studierna har inletts för medicin-, odontologi- och farmacistuderande.

Förslaget är av relevans med avseende på 10 § 1 mom. i grundlagen som föreskriver att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottets tolkningspraxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas dels av den här bestämmelsen, dels av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i samma moment som skyddet för privatlivet. På det hela taget handlar det om att lagstiftaren måste tillgodose den rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. För skyddet av personuppgifter har utskottet ansett det viktigt att det i lag åtminstone ingår bestämmelser om målet med registreringen, vad de berörda personuppgifterna innehåller, tillåtna användningsändamål inklusive rätt att lämna ut dem, hur länge uppgifterna ska lagras i personregister och de registrerades rättssäkerhet. Dessutom krävs det att bestämmelserna i lag är heltäckande och ingående. Kravet i bestämmelser i lag gäller också möjligheten att ge ut personuppgifter via teknisk uppkoppling (se GrUU 11/2008 rd och de utlåtanden som nämns där).

Ett av de viktigaste syftena med informationstjänsten är att ge allmänheten bättre tillgång till information om vilken behörighet yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har. Användarna kan skaffa fram uppgifterna i förväg

och den som är missnöjd med vården kan kontrollera behörigheten efteråt. Informationen finns redan nu tillgänglig på Rättsskyddscentralen för hälsovården, men med informationstjänsten förbättras tillgängligheten. Syftet förbättrar rättssäkerheten för klienter inom hälso- och sjukvården och främjar också i sista hand grundlagsskyddet i 7 § 1 mom. i grundlagen och är i och för sig godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna.

Lagförslaget tillåter inga andra uppgifter om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården än offentlig information som är av relevans för att man ska kunna bedöma behörigheten och identifiera personen. Förslaget innebär inte någon utvidgning av den gällande rätten att ge ut information. Till största delen är det också exakt avgränsat vad uppgifterna får innehålla. Enligt propositionen ska informationen om behörighet också upplysa om det finns begränsningar i personens rätt eller tillstånd att utöva sitt yrke. Den typen av begränsningar ingår språkligt sett inte entydigt i begreppet behörighet, menar utskottet. Om det anses att den typen av information absolut hör hemma i informationstjänsten måste det sägas ut i lagförslaget. Dessutom bör det noteras att uppgifter om begränsningar i rätten eller tillståndet att utöva sitt yrke indirekt kan avslöja känsliga uppgifter om till exempel personens hälsotillstånd. Därför är det viktigt att informationstjänsten inte har några andra uppgifter om begränsningarna än de som är nödvändiga för att uppfylla målet med registret.

Med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter är det av relevans att det i ett så här omfattande webbaserat personregister inte går att söka uppgifter på stora grupper. Enligt propositionen är tanken att det bara ska gå att göra enskilda sökningar på den registrerades namn eller registernummer. Begränsningen sägs inte klart ut i lagtexten och måste därför kompletteras. Annars kan lagförslaget inte behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Informationstjänsten ska innehålla alla de uppgifter som nämns i 24 c § om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, men också om studerande som har rätt att utföra samma arbetsuppgifter som legitimerade yrkesutbildade personer. Denna räckvidd är visserligen motiverad eftersom man då kan sluta sig till att en person inte har rätt att arbeta som yrkesutbildad person i hälso- och sjukvården om inga uppgifter finns. Samtidigt betyder det att informationstjänsten också har uppgifter om personer som inte arbetar och inte har för avsikt att arbeta som yrkesutbildade personer i hälso- och sjukvården. Lagen ger dem ingen möjlighet att förbjuda uppgifterna i ett offentligt register och uppgifterna kommer som regel att finnas kvar tills personen avlider. Frånvaron av rätt att förbjuda uppgifter är inte helt problemfri med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter. Registret kommer i vilket fall som helst att vara mycket stort. Därför är det med avseende på kravet på proportionalitet vid begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna befogat att inte göra registret mer omfattande än det med nödvändighet måste vara för att uppgifterna ska kunna kontrolleras. Följaktligen bör regleringen kompletteras med att personer som inte är verk samma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvård har rätt att förbjuda att uppgifter om dem registreras i informationstjänsten.

I 24 c § 3 mom. föreskrivs det på behörigt sätt att Rättsskyddscentralen för hälsovården ska utplåna uppgifterna i informationstjänsten så snart

den har blivit informerad om att en yrkesutbildad person har avlidit. Bestämmelsen bör dessutom kompletteras med att uppgifter om personer som inte längre har rätt att utöva sitt yrke ska raderas i registret med en gång.

Avslutningsvis

Lagförslaget avser ett exceptionellt stort register omfattande uppgifter om drygt 300 000 yrkesutbildade personer i hälso- och sjukvården och ska läggas ut på det öppna datanätet. Det är inte uteslutet att registret får problem med informationssäkerheten och missbrukas trots att uppgifterna bara kan sökas enskilt. Det är A och O att registret uppdateras och av största vikt att uppgifterna är riktiga och autentiska. Med tanke på att grundlagen föreskriver om skydd för privatlivet och personuppgifter anser utskottet att man bör vara återhållsam med att lägga ut så här stora personregister på den publika webben. Mot bakgrunden av proportionalitetskravet bör man fråga sig om registret behövs och hur omfattande det i så fall ska var.

Utlåtande

Grundlagsutskottet meddelar

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning om utskottets konstitutionella anmärkning om sökkriterierna i den offentliga informationstjänsten beaktas på behörigt sätt.

GrUU 32/2008 rd — RP 105/2008 rd

Helsingfors den 25 november 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Kari Kärkkäinen /kd
Elisabeth Naucclér /sv

Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.